

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad d.d. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 44

NUMMER 5

MAAND MEI 2015

Prijs per los nummer: € 4

**Jaarabonnement: € 15 (te storten
op rekening BE81 3800 0966 6224)**

IN DIT NUMMER

Blz. 110: **S. PENNYNCK:** Pallieter in Oostende. Duribreux' debuut: een door en door Oostendse vitalistische roman.

Blz. 120: **N. HOSTYN:** Hedendaagse beeldende kunstenaars in Oostende.

Blz. 126: **I. VAN HYFTE:** Oostende aanwezig in het Félicien Rops-museum.

KONINKLIJKE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : IBAN: BE81 3800 0966 6224

BIC: BBRUBEBB

Website: www.deplate.be

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Het Bestuur

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: de.plate@telenet.be

Penningmeester:

Fernand MUS, Salvialaan 5, 8400 Oostende, tel. 059501895.

E-mail: ferre.mus@skynet.be

Erebestuurslid:

Gilbert VERMEERSCH, Blauwkasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Bestuursleden:

Dirk ANGILLIS, Elisabethlaan 439, 8400 Oostende.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Jean HUYS, Groenendijkstraat 185, 8450 Bredene.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Johan VAN ROOSE, Kabeljauwstraat 5, 8460 Oudenburg.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Stefaan PENNYNCK: E. Hammanstraat 27, 8400 Oostende.

Norbert HOSTYN: Leopold II-laan 18 bus 7, 8400 Oostende.

Ivan VAN HYFTE: Kastanjelaan 58, 8400 Oostende.

1ste MEI – ACTIVITEIT

vrijdag 22 mei om 19.30 u

BEZOEK AAN EXPOSURE VALUE Het fotografiehuis van Yvon PONCELET

Yvon en vrouw Kristien startten enkele jaren geleden een expositie- en ontmoetingsruimte op de benedenverdieping van hun huis in de Jules Peurquaetstraat 82 te Oostende.

Yvon Poncelet is beroepsfotograaf en wil zo de fotografie bij het culturele aanbod in Oostende op de kaart zetten.

Reeds heel wat beroepsfotografen konden er in optimale omstandigheden tentoonstellen. Nu toont hij er als seizoenafsluiter zijn eigen werk onder de titel “OOK OOSTENDE”.

Vooraan in het huis wordt u ontvangen in een klein museum, een ontmoetingsruimte met een verzameling fototoestellen en alles wat bij de fotografie in de vorige eeuw hoorde. Vele honderden fototoestellen maar ook projectietoestellen, film- en papierverpakkingen en natuurlijk ook fotoboeken.

Een stukje nostalgie. U vindt er zeker uw eerste fototoestelletje terug.

Na het bezoek aan de tentoonstelling kan er nog wat nagepraat worden in de kleine gezellige bar.

Deelnemen is gratis maar er kunnen maar max. 20 leden mee.

Wie er bij wil zijn stuurt een mailtje naar valprinzie@skynet.be

Telefoneren mag ook 059 708184. Wie niet op de lijst staat kan niet mee. Beslis nu onmiddellijk en wees dan op de afspraak Jules Peurquaetstraat 82.

2de MEI-ACTIVITET

donderdag 28 mei om 20.00 u

in de conferentiezaal van het centrum voor Familiekunde Vlaanderen Regio Oostende, Dr. L. Colensstraat 6, Oostende.

ENSOR EN HET OOSTENDSE SOCIALE LEVEN VAN ZIJN TIJD

door dhr. **Jacques MERTENS**

Oorspronkelijk gaf Jacques Mertens als titel voor zijn lezing “Het sociale leven ten tijde van Ensor” maar later verkoos hij de Meester centraal te plaatsen en niet het sociale leven van zijn tijd. Hij wil namelijk niet onderzoeken wat het sociale leven ten tijde van Ensor was, maar wel hoe hij zelf tegen het sociale leven aankeek.

Wat moeten wij onder “sociale leven” verstaan? We spreken af het te beschouwen als “de wijze waarop de mens in de mensengemeenschap leeft”. Dit impliceert dat er talloze aspecten zijn in het begrip “sociale leven”, gaande van politiek, over economie en levensstandaard tot cultuur. Het zijn

zoveel sociale draden die de wijze bepalen waarop een persoon leeft binnen de kleinere of grotere gemeenschap waar hij deel van uit maakt.

Het sociale leven van een persoon verloopt volgens concentrische kringen waarvan hij het middelpunt is: zijn familie, zijn stad, zijn land, de wereld. Ook via concentrische kringen van de levenssfeer waarin hij zich beweegt: kunst voor Ensor. Wij vinden hiervan tal van voorbeelden in zijn schilderijen en in zijn geschriften.

Van de belangstelling voor de meer algemeen gebruikte term “sociaal leven” (wat reilt en zeilt in de maatschappij in het algemeen) vinden wij bij Ensor weinig sporen, behalve misschien in zijn vroeger werk.

Ensor werd in 1860 geboren te Oostende en overleed in 1949. Dit lange leven strekt zich uit over 89 jaar. Het geografische kader waarin Ensor alles beleeft, is Oostende (en in mindere mate Brussel, Antwerpen of Luik).

Jacques MERTENS is doctor in de Wijsbegeerte en Letteren en lid, bestuurslid, voorzitter van sociale en culturele verenigingen en raden.

Hij publiceerde historische bijdragen en boeken over archiefwetenschappen en sociale en economische geschiedenis. Sedert 1996 is hij gepensioneerd.

Terug bij DE PLATE een Oostendenaar over een onderwerp waar alle Oostendenaars meer willen over te weten komen.

De voordracht wordt geïllustreerd met power-point.

**Mis deze laatste voordracht voor onze zomerstop niet.
Gratis toegang voor iedereen.**

1e JUNI ACTIVITEIT – HULDE AAN PASTER PYPE

Het Herdenkingscomité Paster Pype, dat onder de vleugels van onze Kring werkt, nodigt onze leden uit om op

Woensdag 3 juni om 10.30 uur

deel te nemen aan de jaarlijkse hulde aan Paster Pype.

De plechtigheid begint om **10.30 uur** met een bloemenhulde aan zijn monument in de plantsoenen van de Sint-Petrus- en Pauluskerk, Jozef II-straat.

Daarna gaan wij naar het Paster Pype-kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg waar, **om 11.00 uur**, door het Stadsbestuur, door de afvaardigingen uit de visserij- en zeevaartmiddens en het Herdenkingscomité Paster Pype bloemen op zijn graf gelegd worden.

Zo wakkeren wij de herinnering aan van de man die gedurende meer dan 40 jaar zoveel voor onze vissersbevolking heeft betekend.

2e JUNI-ACTIVITEIT

Zondag 7 juni om 8.30 u

REIS NAAR ADEGEM EN LEMBEKE (MEETJESLAND - OOST-VLAANDEREN)

We vertrekken stipt om 8.30 u aan de bushalte over het Stadhuis.

Dit jaar blijven we in Vlaanderen onder het motto “onbekend maar dichtbij”.

Na een klein uurtje rijden via Beernem en Maldegem komen we aan op de parking van het **Canada - Poland museum** te Adegem.

We worden er ontvangen met een Canadese koek en koffie of thee naar believen.

Daarna staan er gidsen voor ons klaar die ons zullen begeleiden in de 2 musea.

We wandelen er door indrukwekkende panorama's die de slagen om het Leopoldkanaal en het Schipdonkkanaal tijdens de Tweede Wereldoorlog voorstellen.

Het museum toont meer dan 270 originele uniformen, uitrustingen en wapens.

Om 12.00 u zullen de tafels van het museum-restaurant al voor ons gedekt zijn en biedt de Kring een Kirr als aperitief aan.

Het streekmenu ziet er dan als volgt uit:

Tomatensoep met balletjes en brood

*

Varkensgebraad in romige Augustijnensaus
Gestoofd witloof, erwtes, worteltjes, natuuraardappelen

*

Door de chef huisbereid Cuberdon-ijs en neusje van Geldhof met koffie

De drank tijdens de maaltijd is voor eigen rekening en moet afzonderlijk betaald worden.

Na het tafelen stappen we de bus op die ons in een kwartiertje naar onze volgende bestemming in Lembeke, een deelgemeente van Kaprijke, zal brengen.

In een groene omgeving bevindt er zich het **Bardelaeremuseum**. Met meer dan 15.000 collectiestukken, verdeeld over 105 beroepen en verspreid over ongeveer 1.200 m² tentoonstellingsruimte, breekt de Bardelaererecollectie menig record. Buiten de 3 museumzalen is er ook nog een mini-scheepswerf, een weerstation en een oorlogsbunker uit de Eerste Wereldoorlog.

Na het bezoek kan men nog een wandeling maken in het Sprookjesbos. De meesten zullen zich waarschijnlijk op het terras willen zetten of, bij minder goed weer, in het volkscafeetje rond de juke-box met de laatste hits van de jaren 60. Men kan dan genieten van een koffie of een streekbiertje.

Rond 19.00 u vertrekken we dan terug naar de stad aan zee.

Inschrijven doe je door 55 euro te storten op rekening BE81 3800 0966 6224 – De Plate.

De storting moet binnen zijn tegen 1 juni. Er zijn maar 50 plaatsen, wees er vlug bij.

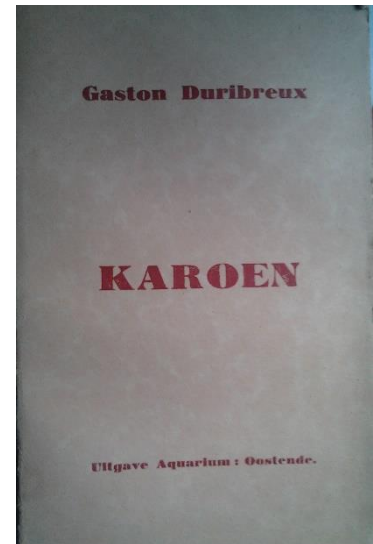
“Pallieter in Oostende”.

Duribreux' debuut: een door en door Oostendse vitalistische roman

door Stefaan PENNYNCK

G. Duribreux debuteerde in 1934 in de Vlaamse letterkunde met *Karoen in 't aanschijn van de zee. Levensroman.*(1) Hij had in de jaren 1931-33 aan het boek geschreven (2). Het boek werd in eigen beheer uitgegeven en was verkrijgbaar voor 12 frank in de Oostendse boekwinkels en bij de auteur zelf (de postcheckrekening van Gaston Duribreux is vermeld in Het Visserijblad) (3).

Met *Karoen* bracht G. Duribreux de Vlaamse visser in de Nederlandstalige literatuur. *Karoen* is geen “primitieve held”, zoals de helden zullen aangeduid worden in de vissersromans die het decennium daarop zullen verschijnen. Het is een complexe figuur, die aan nogal wat tegenstrijdigheden onderhevig is. *Karoen* is Duribreux' meest Oostendse boek. Het boek kan gelden als een vitalistische roman. Als debutant heeft hij veel in het boek willen steken. Dit is het boek literair niet goed uitgekomen. Het heeft geen grote bekendheid, gezien o.a. de kleine oplage waarop het verscheen en deels ook door G.Duribreux zelf, die er naderhand weinig reclame voor maakte... In 1953 schreef G.Duribreux er zelf nog over “Mijn eerste roman, waarvan ik de inzage voortaan aan mijn trouwste vrienden weiger” (4). In 1939 verscheen *Bruun*. Deze roman werd steeds als zijn officiële debuut beschouwd. *Karoen* is vandaag van grote waarde als tijdsdocument voor de Oostendse visserij tijdens de “roaring twenties “ en voor een beter begrip van het oeuvre van G.Duribreux.

Het verhaal

Karoen in 't aanschijn van de zee vertelt in twee delen en vijftien hoofdstukken het “levensverhaal” van de jonge visser *Karoen*. Het boek kreeg de ondertitel “Levensroman” mee.

In het eerste deel “*Karoen's* vuurproef” maken we kennis met de jonge zelfzekere visser die blaakt van levenslust. Hij is guitig, grapt en grolt op de kaai. In het café van zijn tante op de Visserskaai maakt hij Tant'Ortense duidelijk dat hij zijn zinnen heeft gezet op Gravelientje, het nichtje dat jaarlijks voor het toeristisch seizoen komt helpen.

Via flashbacks lezen we dat het niet altijd zo geweest is: een onsuccesvolle job op een baggerschip, een tijd in de cel wegens smokkel tijdens de bezetting, de ontsnapping met een vissersboot naar Nieuwpoort en de (traumatische) ervaringen aan het front. Na de oorlog trok *Karoen* naar het zuiden om er het graf van zijn gesneuvelde broer te bezoeken. Hij verbleef er een tijd om zijn oorlogservaringen te verwerken.

In de jaren '20 komt hij naar Oostende terug en koopt er een vissersboot.

“Karoen’s volle leven”, zoals deel II heet, beschrijft in tien hoofdstukken de genietingen van Karoen als vrije en succesvolle visser: opgaan in de natuur, mosselen trekken aan het staketsel, één proberen worden met de zee door zich in het water te laten vallen, smullen van de vis bij Pepetje, iedereen op de vismarkt voor schut zetten door de vis onverwacht weg te geven aan een mooie “boeredeerne”, lachen met de burgerij, toeristen een toer lappen met een viskarretje,... Dit alles mondt uit in een braspartij, waar Karoen op het einde een Ensoriaans visioen beleeft en in het kabelgat van zijn boot zijn roes uitslaapt.

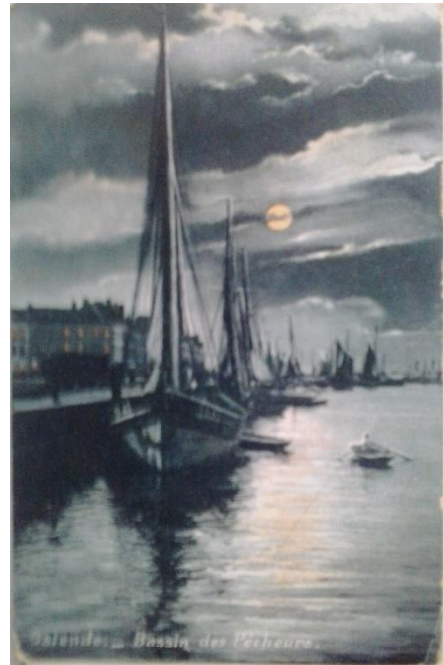
Karoen zou Karoen niet zijn, als hij van dergelijke braspartij niet springlevend opstaat. Hij belooft Pastoor Pype dat het zijn laatste uitspatting was en trekt naar Antwerpen om Gravelientje het hof te maken. Ondanks waarschuwingen van Tant’ Ortense, stemt Gravelientje in. Zij komt het seizoen doen in het café aan de kaai en in het voorjaar trouwen ze. Als huwelijksreis zullen zij met Karoens verbouwde boot naar het Zuiden varen.

Westwaarts zee gekozen, kent hun liefde geen tijd.

Receptie van het boek

In de plaatselijke pers werd het boek zeer goed ontvangen (5).

Met Karoen gaf Gaston Duribreux als eerste de Vlaamse visser een plaats in de Vlaamse letterkunde. Het Visserijblad gaf hier met opluchting uiting aan.

“Eindelijk! In de Vlaamsche letteren kenden we sedert lang den roman over den Vlaamse boer, de Vlaamse rakker, de Vlaamse pastoor en Vlaamse smid, timmerman, bankier, koopman, brouwer, notaris, tot zelfs het boek van de Vlaamse rentenier. Sedert het Limburgse Kempenland zich in de sluiers van het kolenstof heeft gehuld, hebben we reeds een paar werken over den Vlaamse mijnwerker zien verschijnen. Maar over de zee, over onze taaie, kloeke, heldenmoedige visser met het simpele hart onder den met visschubben verzilverde djomper (6)... niets, geen boek, dat zijn verdiensten roemde, zijn leven op zee schilderde (...)”

Een door en door Oostends boek

Meer nog dan de overige romans van G. Duribreux, die zich meestal in Oostende afspeelen, is Karoen het meest Oostendse boek van G. Duribreux. Wij maken grondig kennis met het leven op de Visserskaai en in de Oostendse haven tijdens de roaring twenties in topografie, personages en aangewende taal.

Het Visserijblad wijst uitdrukkelijk op het door en door Oostendse karakter van het boek:

“«Karoen» (...) is honderd per honderd aan de Oostendse visserswereld gewijd. (...) de ganse visserij treedt in dit boek, met haar duizendvoudige bijzonderheden naar voren (...) Voor Gaston Duribreux biedt dit de gelegenheid om ons wriemelend kaailieven, ons guitig en bijgelovig vissersvolk, Paster Pype, de ingoede verschijning, het conflict tussen de boer en de visser, een fameuze pekkersnacht, die eindigt bij de galmgaten van de Peperbusse, ten tonele te voeren. (...) Zijn boek is het eerste, dat werkelijk een mijn is van rake en typische gezegden, schilderachtige trekjes, folkloristische bijzonderheden, humoristische flitsen, afwisselend met den ernstige druk van

het zwalpen op zee, de lossere opvatting van een zotte liefde, maar stuitend op het treffend symbolisch beeld van Karoen, de getemperde wilde visser, die met zijn vrouw, op een schonen avond het Westen in vaart.”

Duribreux beschrijft in detail de locaties waar het verhaal zich afspeelt zijn: de vismarkt, de haven, de havengeul, het staketsel, Oosteroever, de Vuurtoren en de kerktoren, de Grote Markt, de cafés en de terrassen op de kaai, de Van Iseghemlaan. Ook de namen van de cafés waar Karoen en zijn kompanen op de lappen gaan, somt hij op: 't Waterhuis - Panneschuite - 't Looze Visschertje - Komt zien, ze zitten hier - Bij den Vetlegger - Ons Huisje - de "Zestien billen". Op en rond de kaai leven en werken Karoen, de visser, het viswif Fikke Maene, het oude viswif, zijn meetje Wantje, de café-uitbaatster Bubbelinnetje, de kolenmarchand Keyserlick, de bolleventer De Witte, het "wansje" Pier Klakke ... en types als de hotelier, de visinkoper en de boeren, de engelse mate...

Duribreux beschrijft kleurrijk en realistisch het gedoe op de vismarkt, de omgang met elkaar en de gewoonten van het vissersleven. Ook het werk aan boord van de dandy kotter wordt in zijn meest technische details en scheepstermen omschreven.

Het boek is doorspekt van Oostendse uitspraken, spreuken en zegswijzen. In haar brief schrijft Tant'Ortense: "Ik weet dat hij bij u op visite zal komen: 't is een slimme duvel! Maar verzint eer ge begint, gij hebt hem op die feeste van " 't Kroontje" gekend, sluit nooit geen huwelijk tussen kannen en glazen!

Er is bedrog in 't spel, 't is al geen goud dat blinkt, en ik weet het, pas op, hij kan klappen als een gaai in zijn vanne; hij heeft het van zijn moeder die – ach here! Dat ik het zo moet zeggen – een muile van lintjes had.

Bid Jezus en Maria, en Antonius de Wonderdoener, opdat hij u betere ingeving zoude geven". (7)

Het boek puilt uit van de oude Oostendse woorden: geernaas, zifteling, blutsepoepertjes, nietweerd, apekalle, krebbe bijten, putse, papzakkige kwabbe, bollekieps, boetje. Treffend zijn ook de vele maritieme vergelijkingen.

De allegorie met de reuzen, de beschrijving van het vagevuur en het visioen van Karoen door de galmgaten van de Peperbusse, waarin ook maskers een rol spelen, zijn typerende Oostendse carnavaleske en ensoriaanse passages.

Een vitalistisch debuut

Vitalisme?

In het Algemeen letterkundig lexicon (8) wordt het vitalisme als volgt omschreven: “In ruime zin is het vitalisme een filosofische stroming en levenshouding die de intuïtieve krachten van het leven huldigt (Bergson, Nietzsche). In de literatuur manifesteert het vitalisme zich vooral tussen de twee wereldoorlogen. Het wordt gekenmerkt door een sterk anti-intellectualisme en een beschavings- en cultuurkritiek. Het intellect en het analytisch-introspectieve verstand worden als remmend ervaren voor een volledig levensaanvoelen. Men zal er zich dan ook resoluut van afkeren om het natuurlijke, het lichamelijke als elementair en uiteindelijk levensbeginsel te huldigen. In de kern van het vitalistische wereldbeeld zit het conflict tussen twee polen: natuur en cultuur.

De beschavingskritiek, die zich vooral richt tegen het utilitarisme, de technologie, het economisch vooruitgangdenken en het vervlakkende grootstedse leven, gaat gepaard met een verering van de natuur en een romantisch heimwee naar ‘le bon sauvage’: de primitieve, onbedorven instinctmens die de organische band met de natuur niet verloren heeft. Nauw verbonden met het ongeremde, instinctieve leven is de vruchtbaarheidsritus, met terugkerende motieven zoals de aarde als moederschoot en als vrouwelijk lichaam, de cirkelgang van het leven, de complementariteit van geboorte en dood. Het universum wordt ervaren als magisch, als door een geheimzinnige blinde kracht beheerst. Andere elementen zijn de verheerlijking van animale erotiek, heroïsche dadendrang en een sterk paradijsverlangen.”

Karoen: een Oostendse Pallieterfiguur

“Karoen in ’t aanschijn van de zee. Levensroman” is duidelijk een vitalistische roman. De

DE VISSERSHAVEN VAN OOSTENDE

HENRI CASSIERS

omschrijving uit het Algemeen Letterkundig Lexicon kan men bijna punt voor punt op de roman toepassen.

Enkele voorbeelden kunnen hier volstaan.

De complementariteit van geboorte en dood wordt bij Duribreux : *“Alles stierf en zij alleen bleven leven, omdat zij de dood ontkenden en verrachten! En waarom zouden ze de dood gevreesd hebben, het doodje! Het mag er zijn! Hoe zou men anders het leven zo deugdelijk opkotteren. Wien zou het nog lusten, naar het grijnzende geraamte, dat hij achter zijn vlees draagt, neuzen te maken, indien de dood er niet was? Och, 't is van de dood dat we leven, ons brood...! Wien zou het nog kittelen hem te tarten, er gevaarlijk langsheen toe scheren en zijn ruggevel voelen huiveren van hernieuwd levensgenot”* (9). Ook de tijd is *“weeral een uitvinding van de mensen, een betrekkelijke vastzetting naar berekeningen en gedraai van de hemellichamen, neen, een tijdsverloop kan niet bepaald worden; het is wat wij willen dat het is (...) de eeuwigheid heeft geen uurwerk, en gelijk ook de tijd hier, voor ons, niet bestaat, zo staan wij van nu af in de eeuwigheid...”*(10).

De tegenstelling natuur – cultuur wordt bij Duribreux de tegenstelling zee – land (zie verder). Gravelientje kan *“enkel een vrije (...) visser huwen! Een man waarin de natuurkracht leefde.”*

De opbouw en de taal van het boek ondersteunen dit vitalisme: het boek heeft een hoog ritme en het woord “leven” komt valt op bijna elke bladzijde van het boek. De opbouw van de 150 pagina’s tellende roman in 15 korte hoofdstukken ondersteunen het hoge levensritme dat Duribreux wil geven aan zijn vitalistische held. De lachende, grappende en genietende Karoen, de verheerlijking van het volkse en van de natuur, het neerkijken op en lachen met de burgerij en het ordentelijke leven zijn *“sterke reminiscenties aan Felix Timmermans (en...) ook in de anekdotiek is de nawerking van Pallieter merkbaar”* (11). Een voorbeeld van dit laatste is wanneer Karoen, op het einde van het boek, zijn eigen naam luidkeels roept op zee. Pallieter plaste zijn eigen naam in de sneeuw...

Maar Karoen is vooral een afrekening van de auteur met zichzelf

De vele gebeurtenissen en het volle leven worden tegengehouden door auteursbeschouwingen, vergezochte vergelijkingen of omschrijvingen, die dikwijls niet functioneel of ongeloofwaardig zijn en een ritme- en stijlbreuk veroorzaken. Gaston Duribreux heeft in deze eersteling veel materiaal willen verwerken: het trauma van de frontstrijders uit WOI en hun moeilijke re-integratie, beschrijving van de mensen en het leven aan de kaai van Oostende en van de Oostendse visser, beschouwingen rond Godsbegrip en seksualiteit, etc. Door deze hoeveelheid is er een wanorde en onevenwicht in het boek geslopen. Voor Bert Ranke “vertoonde deze bandeloze eersteling twee kenmerken die in de latere romans hun deugdelijke standvastigheid hebben bewezen: levensernst en temperament. In Karoen zijn zowel de vissersverhalen als de psychologische stemmingsroman aanwezig als de twee polen van eenzelfde persoonlijkheid” (12). Karoen is een complexe figuur: hij is lang naar school geweest, ondergaat een zenuwinzinking bij het overlijden van zijn moeder en door de frontervaringen, is een succesvol zakenman, bevriend met een schilder en adept van een dichter, denkt na over de dingen, is sociaal in de omgang en empathisch (cfr het verhaal van Pier Klakke pp 55-57) en is sportief. Deze complexiteit speelt echter in het nadeel wat betreft de geloofwaardigheid van het personage in combinatie met de primitieve visser en argeloze speelvogel die Karoen wil zijn.

Gaston Duribreux heeft als debutant met Karoen “een afrekening gehouden, in de eerste plaats met zichzelf. Uit zijn onopgeloste persoonlijke problemen is het hybridisch wezen Karoen gegroeid: half-visser, half-intellectueel, te bewust introperspectief om als visser en volksjongen geloofwaardig te zijn, te primair anderzijds opdat zijn periodische diepzinnigheid niet onze argwaan zou gaande maken: een schild waarachter de auteur zijn hart staat uit te schreeuwen. Uit deze tweeslachtigheid zijn dan bilateraal de latere romans ontstaan, met Bruun en Monko (uit De laatste Visschers) als belichaming van de stoute durf, met Derina als incarnatie der piekerende diepzinnigheid” (13).

Jan Van Wieren, de zeemeermin en de boeredeerne

Karoen verscheen onder het pseudoniem Jan van Wieren. Het boek werd op 9 juli 1934 gedrukt bij Aquarium, Kaaistraat 1 Oostende. De Franse titelpagina binnen in het boek vermeldt het pseudoniem. Op de kaft staat ‘Gaston Duribreux’. Ook de artikels in De Zeewacht (03/11/1934) en het Visserijblad (29/12/1934) vermelden de auteursnaam. G.Duribreux heeft op korte termijn afstand gedaan van het gebruik van een pseudoniem, nl. tussen de druk van het boekblok (juli 1934) en het uiteindelijk verschijnen in boekvorm (december 1934). In verband met zijn schuilnaam schreef Duribreux in 1953:

‘Mijn eerste roman, waarvan ik de inzage voortaan aan mijn trouwste vrienden weiger, heb ik in het “licht” gezonden onder de schuilnaam: Jan Van Wieren. De hemel weet of ik fier was over mijn vondst! Ziehier hoe ik dat in mijn naïeve verbeelding zag: Jan, een voornaam zo algemeen mogelijk, en Van Wieren, daarmee was bedoeld dat ik, als man van de kust, wou gelijken op die zeeplanten welke zich naar alle richtingen uitspreiden als het water (de levenszee!) ze beroert, op en neer gaan met de getijden, aan alle invloeden en temperaturen onderhevig zijn, maar ten slotte onwrikbaar aan hun bodem of aan hun stoere golfbreker vastzitten. Na mijn eerste boek heb ik die schuilnaam verzaakt, maar nu ik op mijn vijftigste jaar ben en een melancholische blik op het verleden werp, ontdek ik met vertedering dat de naïeve vondst van mijn jeugd, de schuilnaam Jan Van Wieren, toepasselijk is geworden op mijn ganse literaire bedrijvigheid” (14).

Karoen bevat alle ingrediënten, die in latere boeken zullen worden uitgewerkt: de zee als

louteringsbad, de oorlog als podium voor het testen van de persoonlijkheid, het menselijk geweten als richtsnoer voor heroïsme, zonde en schuld, de tegenstelling zee versus land, de marines en de rol van de zee en de duinen, de gekwetste personages die traumatische (oorlogs-)gebeurtenissen verwerken, de seksuele onthouding enz.

De verhouding zee en land is een constante in het werk van G.Duribreux. Terwijl in andere werken de ligging van de locatie of de plaats waar de handeling zich afspeelt een symbolische geladenheid ten opzichte van de zee krijgt toebedeeld (15), wordt dit in *Karoen* expliciet verwoord.

“Het deugt niet voor een zeeman het landschap op te roepen; er is een slappe wellustigheid in die natuur, waartegen zijn temperament niet bestand is, en dat hij schuwen moet, als de Roeschaard. Dikwijls heeft de zee slechts het vierkantig stuk zeil van een vissersboot om haar ontzaglijke naaktheid te dekken en toch is ze veel kuiser dan een landschap in volle tooi; haar zedigheit wordt bewaard door een gedurige verwisseling, een grondig bewegen, een zilte lijfreuk; er is niets dat uit de zee komt, dat stinkt!

De aarde integendeel, heeft stilstand en verrotting als principe... de staarten van mest en vuilnis steken tussen de weelderige gewassen uit; het gaat al zijn lome gang in zwijm, gelil en gekwab... (...) De zee is duivels of engels, maar de aarde is dierlijk.

De aarde is berekend en genietend, de zee is belangeloos en zuiver.

De driften der zee zijn onstuimig en gezond, die der aarde murw en pervers.

De zeemeermin, tot aan haar buikepitje bloot, is zediger dan een boeredeerne, afgesnoerd tot aan haar keel, maar met een bloot gezicht, dat bloost en dampet en al het gedokene doet bepeinzen” (16).

Karoen vandaag

Vandaag is het moeilijk om nog een exemplaar van Duribreux' debuut Karoen op de kop te tikken. Reeds bij het verschijnen van het boek wees men op het belang van dit boek. Hoewel het literair minder geslaagd was, bracht het de figuur en de wereld van de Oostendse visser in de Nederlandse literatuur. Het boek heeft een grote documentaire waarde, gezien het treffend geschetste beeld van het leven, de gebruikte taal, de figuren e.d. op en rond de Visserskaai in de jaren '20. Het zou mooi zijn, indien deze schatkamer aan informatie opnieuw beschikbaar zou zijn voor het grote publiek. Elektronisch of via herdruk?

TWERDE JAARGANG — Nr. 52 PRIJS 50 CENTIEMEN ZATERDAG 29 DECEMBER 1934.

LIJSTEN

DECEMBER

Z	729	15,41
Z	730	15,40
M	728	15,39
D	728	15,38
D	728	15,38
V	729	15,38
Z	731	15,38
Z	732	15,37
V	730	15,37
D	730	15,37
Z	731	15,37
Z	730	15,37
Z	730	15,37
D	730	15,36
D	730	15,36
V	731	15,36
D	741	15,36
D	741	15,36
Z	742	15,36
Z	743	15,36
Z	744	15,41
D	744	15,41
D	745	15,42
D	745	15,42
V	745	15,43
Z	746	15,43
H.	745	15,45

HET VISSCHERIJBLAD

HOOG- WATER

DECEMBER

M.	h.
1 Z	6,46 19,26
2 Z	7,28 20,20
3 M	8,03 21,12
4 D	10,00 22,24
5 D	11,37 23,34
6 V	12,05
7 Z	0,43 13,09
8 Z	1,25 13,97
9 M	2,16 14,44
10 M	3,00 15,29
11 V	3,78 16,15
12 D	4,49 17,09
13 V	5,20 18,11
14 Z	6,44 19,26
15 Z	8,00 20,43
16 M	9,11 21,45
17 D	10,00 22,24
18 V	10,73 23,06
19 V	11,51 23,28
20 D	11,60 23,18
21 V	9,95 22,18
22 Z	0,39 12,36
23 M	1,21 13,20
24 D	2,00 14,06
25 D	2,75 14,45
26 V	3,50 15,16
27 D	3,53 15,34
28 V	4,10 16,53
29 Z	4,54 17,23
30 Z	5,49 18,21
31 M	6,57 19,36

WETENSCHAP. NIJVERHEID. HANDEL.

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG
 REDACTIE: 41, Ad. Baylissgat, 44
 Postb. 10,70,98 OOSTENDE Tel. 1910

DRUKKER-LIJFGEVER: HONORE SEYS
 44, Nieuwpoortseweg, Oostende — Telefoon 723 — Postcode 140,659
 Handelsregister 283

ABONNEMENTEN: Een jaar 25 fr.
 3 maanden: 20 fr.; 6 maanden: 15 fr.
 2 maanden: 10 fr. — Retrospectief 45 fr.
 Aanvraaglijnen: Nieuwpoortseweg, 44, Oostende

10.35 - Gelukkig Nieuwjaar - In de Vischmijncommissie - Visch veertig dagen zonder bevrozing

(Het Visserijblad, 29 december 1934)

Eindelijk ! In de Vlaamsche letteren kenden we sedert lang" den roman over den Vlaamschen boer, den Vlaamschen rakker, den Vlaamschen pastoor en Vlaamschen smid, timmerman, bankier, koopman, brouwer, notaris, tot. zelfs het boek van den Vlaamschen rentenier.

Sedert het Limburgsche Kempenland zich in de sluiers van het kolenstof heeft gehuld, hebben we reeds een paar werken over den Vlaamschen mijnwerker zien verschijnen.

Maar over de zee, over onzen taaien, kloeken, heldenmoedigen visscher met het simpele hart onder den met vischschubben verzilverde djomper

... niets, geen boek, dat zijn verdiensten roemde, zijn leven op zee schilderde «niets» is echter wat nevens de waarheid.

Guido Gezelle heeft in een zijner schoonst» gedichten den «Ysland visscher» bezongen, ook andere dichters schonken ons wel enkele verzen ter eere van den visscher.

Maar op het gebied van de verhalende letterkunde kan, in het Vlaamsch, buiten de novelle «Brozens Anny van Karel Jonckheere — novelle verschenen in «Het Visserijblad », op geen enkel ernstig verhaal over de zee worden gewezen.

Met welke verrassing kregen wij Gaston Duribreux" te Oostende gedruken roman «KAROEN» in handen. Gaston Duribreux is een geboren Oostendenaar eigenlijk van Mariakerke. Hij is thans bij de dertig, zoodat nog een rijke oogst van hem kan worden verwacht.

«Karoen» naar den naam van den held van het verhaal, is honderd per honderd aan de Oostendsche visscherswereld gewijd.

Wat niet beteekent, dat het boek zich volledig op zee of op onze Noordzee afspeelt. Maar de gansche visscherij treedt in dit boek, met haar duizendvoudige bijzonderheden naar voren, «Karoen» is een jong Oostendenaar.

De oorlog onderbreekt zijn studies in een onderwijsgesticht van onze stad.

Vader en moeder zijn echter uit het visschersleven gesproten.

Vader Karoen heeft met zijn leven den tol van de zee betaald, hij bleef op de moluwegangst. Op een mistigen nacht gelukt Karoen er in met een sloep, waarin enkele

makkers zich eveneens verscholen hebben, tusschen de door de Deutsche soldaten wel bewaakte Estacade, naar zee te vluchten om, door mijnen en ander gevaarlijk jtuig, veilig in Nieuwpoort bij de Verbonden te landen.

Op het front doorsteekt hij een Duitsch majoor, verneemt het sneuvelen van zijn eenigsten broer en trekt naar Villefranche, in het Zuiden, waar zijn broers graf hem den ernst en tevens het mysterie van het leven voorhoudt.

Dat is Karoen's verleden.

Te Oostende maken we dan zijn avontuurlijk leven mee. Voor Gaston Duribreux biedt dit de gelegenheid om ons wriemelend kaaileven, ons guitig en bijgeloovig vissersvolk, Paster Pype, de ingoede verschijning, het

konflikt tusschen den boer en den visscher, een fameuzen pekkersnacht, die eindigt bij te galmgaten van de Peperbusse, ten tooneele te voeren.

Zijn boek is het eerste, dat werkelijk een mijn is van rake en typische gezegden, schillerachtige trekjes, folkloristische bijzonderheden, humoristische flitsen, afwisselend met den ernstigen druk van het zwalpen op zee, de lossere opvatting' van een zotte liefde, maar stuitend op het treffend symbolisch beeld van Karoen, den getemperden wilden visscher, die met zijn vrouw, op een schoonen avond het Westen invaart.

Het is hier de plaats niet om te wijzen op de letterkundige waarde van «Karoen». Onthouden we alleen, dat Gaston Duribreux een kloeke poging heeft gedaan om ook het type van onzen Oostendschen visscher een letterkundig monument op te richten, waarop onze «Wansjes» recht hebben.

Wie de visscherij wil steunen, moedige Gaston Duribreux aan. KAROEN, dat slechts 12 fr. kost, is verkrijgbaar in alle Oostendsche boekwinkels. Postcheckrekening: Gaston Duribreux 233.351.

KAROEN DOOR GASTON DURIBREUX

Nog een jonge kerel, die Gaston Duribreux, een van die Noordzet-jongens die het visschersleven kennen omdat zij het medegeleefd hebben.

Een stevig jongmensch, 30 jaar oud, oud leerling van het O. L. V. College, klare kijkers die realistisch op de wereld neerzien en snappen wat er op omgaat. Een gevoelvol mensch die duidelijk denkt en duidelijk neerprent in een klare, rijke taal.

Duribreux is een vader en Karoen is zijn kind.

Karoen : de geschiedenis van een opbruiscend visscherskind zooals wij er nog veel kennen langs de kaade. Ruw van uiterlijk maar een hart van goud die het brood zou uit zijn mond derven om aan zijn medemenschen te geven. Karoen, de kerel met de vloek op de lippen en een ongevenaarde zelfopofferingsgeest.

Het is de geschiedenis van een visscher, van den visscher, zooals wij hem kennen.

Gaston Duribreux heeft die ziel tot in de kleinste puntjes ontleed. Het in details gaan is voor hem een plicht. Misschien neemt hij die plicht wat al te nauwgevat op en zou er wat meer kunnen verteld en min beschreven worden.

Er ligt Duribreux een moede toekomst te wachten in de schrijverswereld. Hij verdient gesteund te worden door het lezend publiek en wel niet het minst door de visschersbevolking. «Karoen» is te verkrijgen in alle boekhandels. De eerste oplage is beperkt en wij raden dan ook ten sterkste onze lezers aan er zich een exemplaar van te verschaffen.

Wij laten hieronder een hoofdstuk volgen van dit werk waardoor de lezer nader kennis maakt met het schrijverstalent van Gaston Duribreux.

PASTOR PYPB

Karoen had altijd veel moeite om zich zelf ernstig op te nemen.

Slechts helden en dwazen kunnen in een durende betoovering van hun daden voortleven; een gewoon mensch, na een opvlug van geestdrift, aandoening of leed, wordt bestreft door een fronte en een

sporig mensch een groote aanleiding tot leedwezen en beklag, zooals een misdrijf, dat ontdekt wordt, en openbare beschaming veroorzaakt, veel meer gewetenswroeging opwekt dan een misdaad, die onbekend in 't duister blijft...

Bij Karoen echter scheen brassen en hoogtij vieren, deel uit te maken van zijn gezondheid. Het purgeerde en gaf lucht aan zijn bloed; de draalingen van zijn hoofd werkten de fantasie op van zijn geest, het neigde zijn spieren tot geweldige ontspanning; na zoo'n drinkpartij ging hij gewoonlijk het dek van zijn boot rakkereen, een paardenwerk, dat een overvloedig zweet deed uitbreken, en waarmee hij 't overschot van zijn driestheid luchtte. Hij was een door gezond mensch en een door gezond mensch is voor vele gewoeligheden onvatbaar... Er spant zich een bloedvlies vóór zijn oogen, hij kan soms bijna onmenscheijk handelen, zonder het in te zien.

Het was eigenlijk Karoen's overdadige levenswelgheid, die hem naar overdeden meesleepte, maar in hem was geen verwikkeling, geen vicieuse, stekelijke diepgang in de ondeugd. Hij kwam telkens van zijn boemeltoeren terug met een soort van dwaas-onschuldige verwondering. De zonde bleef bij hem niet glaten en rotten alsof de zee hem zoude en pekeld. Als het kwaad hooggestapeld in hem lag, brak de sluisen en dan stortte hij in soet water, iets walgelijks en flots, waarin hij zijn gevoelens kwijnde, als zwijmende zeevisch, die lovendrijft, maar dan kwam het neergaande tij hem halen en dreef hem in het zuiverend zeegeemoed terug...

Karoen had een wezen te vergelijken bij de duinen.

De duinen zijn beweegbaar en onstandvastig in vorm, maar de wortelstengels van het helm of de blezen doorkruisen hun schoot en zijn, als zenuwpezen, diep aan vaste aarde gebonden.

De duinen zijn zuiver van ratten en ongedierte, soms zal een pad, het dier met zijn koud bloed en zijn geweldige passies, dat op kevers of «meulonaars» jaagt, den dag doorbrengen in een uitgemoord hol, maar lang zal het daar niet huizen.

Die zandhellen zijn ruw, rager en veranderlijk; ze zijn tweezijdig, gelijk het

54
ke
84
vi
ki

14
le
m
zo
bi
fo
m
wi
ge
dr
sij
Ul
:
on
ret
ov
zoc
I
van
in
au
Da
in
get
I
het
C
dee
een
ver
lan
rijk

I
zich
Een
gev
17-j
woo
flet
gaa
B
kad
glee
E
Vle
na
te r
offe
te v
twet
Al
half

YANG VAN GEESTGRIT, aandoening of zee, wordt bestookt door een ironie en een twijfel, die de graafheid van zijn gevoels komen aantasten.

Men kan zich zelf wel even, in zijn gevoelens, vergoddelijken met een : «Hoep» van geweld, zooals de zee die opwerpt, ook eenmaal den hoogsten dijk met een golf bevoerst; soms kan men, in inderne koppeling, met de geest van de elementen samenvoelen; of, bezield door sprankels van den geest, een hoogtepunt bereiken. Maar van zoohaast de spanning verslapt, drijft men af en verliest men het zelfvertrouwen.

Het wordt den mensch gedurig herinnerd, dat hij geen God is en van zoohaast God of de elementen hem niet meer behadigen, hij nog enkel als grappenmaker voorkomt.

Hoe duidelijk men het gewaar wordt in zijn binnenste... Wij hebben schoon ons eigen uterlijk, nadien, een schijnbaar vernederd uitzicht te geven, of met een voornaam kwaad gezicht te verschijnen om ons zelf en onze medemenschen te overtuigen, dat wij steeds bij onze heid-gevoelens verblijven, neen, neen ! Wij hebben het God en natuurverlaten zijn in de vrouwen; en hoe meer we ons opzetten hoe kluchtiger we worden, hoe meer ons spel het plankaat verdient van «uren lachen».

Maar voor de wereld staande, is het geraadzaam dat niet te bekenen en ook aan ons eigen niet en allerminst aan ons eigen; onze ernst is een valsche baard en een opgezette pruik geworden, die we niet mogen afrukken.

Zoo ongeveer verliep het met Karoen den dag na zijn baldadigen uitstap.⁽¹⁾ Die verbijsterde opdoemingen van den toren, zijn tragische wroeging, zijn werkelijk lijden in het kabelgat van zijn boot, waren bij klaarlichten dag nog enkel de nagedachte van een lastig doorgemaakten gewetensstrijd die uitgeloodsd was en zijn drukking had geheven. Er was iets glada in Karoen, sinds zijn nieuw leven, iets glifberigs, waarop de klauw der folterende machten, die nog in hem aanwezig waren, uitschoof, als hij maar eens zijn greep looslet.

Hem bleef de spijt om hetgeen gebeurd was en tevens de wil alles weer goed te maken, maar de ernst was er van af.

Hij vond zich kostbaar en kluchtig. Hij had zelfs de neiging in zijn gelaatsspielen om het uit te proesten over zich zelf, en hij kende die neiging, zij was hem bijgebleven, als een nerveuze tik, sinds de oorlogslegenskomsten en zijn lijden daarna. Eens had hij zichzelf ernstig opgenomen, en het had hem op de boorden van de zelfvernietiging gebracht. Hij had bevonden dat het joukend gevoel, zich eens flink uit te lachen en aan zijn eigen te zeggen : « Ga-je gaan, jaje ! » een natuurlijk ingegeven behoudsmiddel is

anderlijk; ze zijn tweezijdig, gelijk het meerendeel der visschen, die langs een kant hun teeren huid bewaren en aan de andere zijde gekleurd en gepantserd zijn, naar 't midden waarin zij leven en strijden moeten. In één richting bozen de duinranden de zee na; ze zijn verslagen en ontbloot, de lange blezen golven, blinken en toppen zich samen als burchten; de doode wortelstengels hangen losgereten uit het zand.

Langs den binnenkant echter geven de duinen een nog verstreuvelde en min of meer woesten aanblik van zachtere veldgronden; in het grasoprij der pannen ontluiken de duivlootjes, het kleumos, de blauwe distelbloemen, de blinde met de parapluutjes, de kalvermulltjes, en de frisla's; malsche geuren worden er door het zil, verlijnd en als gespiritualiseerd...

Den morgen, die voor Karoen een zekere boteekenis had, leek ook voor zijn vriend Keyserliek van belang te zijn. Zijn vrouw verliet met den vroegen het echtelijk dak en trok terug naar het binnenland, van waar ze herkomstig was.

Meteen ruilde de woi, in Keyserliek, de plaats, en 't schaap bleef alleen achter. De sluwe tongerling en de uterlijke woestaard waren ineens allebei verslagen en den kop in...

Den reus, met zijn hollen klank, werd een plaats verschaft bij de zusters.

Karoen, van zijn kant, begreep dat in hem insgelijke, door eigen wil en voelng, een omkeer moest ontstaan. De zindering die hij weer gevoeld had, in de uiteinden van zijn leven, was hem een verwittiging.

Die verandering in zijn wezen zou weer een beperking zijn van zijn levensvrijheid. Een inkorten van de touwlengen die hem aan de taekt en den regel van den vasten grond knielden. Dat wist hij.

Hij ontweek den heelen dag de binnenstraten omdat hij zich niet gereed achtte om toevallig Pastor Pype te ontmoeten. Rond den avond trok hij naar 't kalme huis op het plein...

In het bijzijn van den ouden priester voelde hij een schroom, die een ver-teederend gevoel in hem bracht. Hij stond in de peripherie, waar Pastor Pype's invloed dadelijk werkte. Hij wist dat zijn schuld met een sterk voornemen zeffens zou afgelegd worden...

— Mijnheer Pype, ik kom u zeggen dat het niet meer zal gebeuren.

— Wat zal er niet meer gebeuren, jongen ?

— Weet ge het nog niet, manheere, ik ben gisteren avond weer meegegaan met de bende en we hebben gedronken en gobakzwijnd tot gat in den nacht. Ik kom u serieus beloven dat het de laatste keer is.

— Ik geloof het jongen.

Het ulzonGerlijke in Pastor Pype's verschijning lag niet in 't gebruik van woorden, maar in de zave van uitstraling.

Aan boord halfmast geh

EEN DR

Het Fransc in de kustw men om volg nieur Bouche Hierbij word verschil in te schen de wat zeediepten. H stand van on Braziliaansc productie zor schieden, dat gevend wordt

DE SNELH

Als de snel de dolfin ge 37 km. per t de zalm met walvisch met 11 km. per u

In het alge niet sneller d nuut, maar kunnen zij van deze an

GRIJ

Toen de be visschersschu binnengehaal een geweldig vangen had,

Bij het b de netten, g verloren. Mer bak, waarin werd.

Er stond het beest in te keer ging, vaar voor de

Men bealoc Allereerst we werkt, maar dan dat het

Toen anee een af en w. De nacht am lijk over het kostte de bei om zich ook

IN IJSLA

De stoomt fulseaux » werd in de I een kustwach Het schip w nen gebrach

COI

Naar de N niet te lanw

de oorlogstegekomen en zijn lijden daarna. Eens had hij zichzelf ernstig opgenomen, en het had hem op de boorden van de zelfvermatiging gebracht. Hij had bevonden dat het joukend gevoel, zich eens flink uit te lachen en aan zijn eigen te zeggen : « Ga-je gaan, jaje ! » een natuurlijk ingegeven behoudsmiddel is voor het kostbaar levensevenwicht.

Wat ongetwijfeld meehelp tot Karoen's welgezindheid, was gemis aan nasmaak uit zijn braspartij. Een walgende, onfrederde 's anderdaags' is voor een buiten-

ben gisteren avond weer meegegaan met de bende en we hebben gedronken en gebakzwijnd tot gat in den nacht. Ik kom u serieus beloven dat het de laatste keer is.

— Ik geloof het jongen.

Het uitzonderlijke in Pastor Pype's verschijning lag niet in 't gebruik van woorden, maar in de gave van uitstraling.

(¹) Men moet weten dat Karoen dnags voordien op schok geweest was en «het zwijntje» had uitgehangen.

een l
Het
nen

Na
niet
het
een
voor
Hi
die
rijk

A L L E D I E L

(De Zeewacht, 03/11/1934)

VERWIJZINGEN

- (1) Voor een uitgebreidere bibliografie en toelichting bij het werk van G.Duribreux, zie S.Pennynck, "Daniël, mijn vriend. Voorstelling en analyse van een kortverhaal van G.Duribreux als literair document van de bezetting in Mariakerke tijdens WOII", in: De Plate; juni – augustus 2014, nr 6-8, p. 147-172, ill.
- (2) Ranke B., Kanttekeningen bij het werk van Gaston Duribreux, in: Westland, 1942, nr.3, p. 253-259.
- (3) Het Visserijblad, 29 december 1934, p. 6.
- (4) De weg naar het Davidsfonds, in; De Belleman, XXII, lente 1953, nr. 1, p. 1-2.
- (5) De Zeewacht, zaterdag 3 november 1934 & Het Visserijblad, 29 december 1934.
- (6) Djomper: Visserskiel, vissersboezeroen (Desnerck, R., Oostends Woordenboek, 1972, p. 131).
- (7) Karoen, p. 123.
- (8) Algemeen letterkundig lexicon samengesteld door G.J. van Bork, D. Delabastita, H. van Gorp, P.J. Verkruisje en G.J. Vis, (2012).
http://www.dbnl.org/tekst/dela012alge01_01/dela012alge01_01_03269.php
- (9) Karoen, op.cit, p. 155.
- (10) Ibidem.
- (11) Bert Ranke, Kanttekeningen bij het werk van Gaston Duribreux, Westland, Antwerpen, 1942, nr. 3, p. 253-259.
- (12) B.Ranke, op.cit.
- (13) Bert Ranke, op.cit.
- (14) De weg naar het Davidsfonds, in: De Belleman XXII, lente 1953, nr 1, pp 1-2.
- (15) Verstraeten Pieter, Adventure in a Belgian Port, in: Sintobin, Tom en Rymenants, Koen (samenstellers), Aan dezelfde zee, Oostende in de Nederlandse literatuur, Leuven, Davidsfonds, 2007, p. 60-66.
- (16) Karoen p. 82.

HEDENDAAGSE BEELDENE KUNSTENAARS IN OOSTENDE

door **Norbert HOSTYN**

Het is niet omdat iemand een artistiek getinte bezigheid heeft dat die daarom kunst maakt; niet iedereen achter een schildersezal of met een doka is een kunstenaar.

J.P. GRONDA (KnackFocus, 17 december 2014)

De vorige afleveringen verschenen in de jaargangen 1993, 1994 en 1995 en liepen tot halfweg de letter K. De laatst genoemde kunstenaar was Werner Kodaz. Die bijdragen zijn inmiddels integraal te raadplegen via de website van "De Plate".

We behandelen net als in 1993-1995 zowel de professionele, semi-professionele als dilettante kunstenaars. Ook niet-Oostendenaars die docent zijn/waren aan de Stedelijke Kunstacademie worden sowieso vermeld.

We pikken de draad weer op bij de letter K en hebben de lemmas geactualiseerd.

Met de reeks "hedendaagse" wilden we naadloos aansluiten bij de eerdere reeks "Vergeten Oostendse Kunstenaars". Daarin behandelden we voornamelijk kunstenaars uit de 18de en 19de eeuw, de vroege 20ste eeuw en het interbellum, met hier en daar een uitschieter naar de jaren '50 en '60. Vele van die namen vonden inmiddels hun weg naar boekuitgaven, elektronische informatiesystemen op het internet zoals persoonlijke websites en het enerzijds onvolprezen maar anderzijds qua betrouwbaarheid nog steeds controversiële "Wikipedia".

129. KRAPLACK

Zie : Steven Devolder (De Plate 94/285)

130. KRIJGER Patricia

Oostende, 21 augustus 1968

Opleiding plastische kunst te Brugge; batik en acryl;
is de dochter van Carla Metsch (zie verder);
woont in Klemskerke

Literatuur. :

Lexicon van West-Vlaamse beeldende kunstenaars, 4, Brugge, 1995.

131. LABBEKE Martine

Oostende, 3 augustus 1953

Beeldhouwster– kunstschilderes - dichteres

Afkomstig uit Oostende maar woonachtig in De Haan; was beroepshalve kleuterleidster; werkte enige tijd in het atelier van Hubert Minnebo en dat van Irene Duriez.

Onderscheidingen in diverse wedstrijden van de Nationale Beeldhouwwedstrijd van het August Vermeulenfonds (6de in 1987; 2de in 1988; 7de in 1995);

Auteur van een aantal sculpturen op het openbaar domein :

- "Vissersvrouw" op de Oostendse Vuurtorenwijk (2000 ingehuldigd; uitgebreid met kind 2012)

- "Vrouw aan zee" (Blankenberge)

- "Mong Devos" (De Haan, Vosseslag)

- "Kasseilegger" (Ichtegem)

Literatuur. :

Lexicon van West-Vlaamse beeldende kunstenaars, 3, Brugge, 1994.

De Zeewacht, 21 september 2012

132. LABYT Hubert

Oostende, 18 augustus 1951

Architect in hoofdberoep; als kunstschilder voornamelijk aquarellen met (Oostendse) stadsgezichten;

Tentoonstellingen :

- deelname 5de Salon van Oostendse kunstenaars (2005, Feest- en Kultuurpaleis).

Literatuur. :

Lexicon van Westvlaamse beeldende kunstenaars, 3, Brugge, 1994.

133. LAFORCE Raymond (Redmond)

Amateurkunstschilder

Deelname aan de 5de Biënnale voor amateurschilders TEVEO te Oostende, Feest- en Kultuurpaleis 1985 met : "Oude vaart in Sint-Joris", "Straatje te Brugge" en "De Garnaaltrap op de Visserskaai"; Deelname 7de Biënnale voor amateurschilders te Oostende 1989 (Org. Tevewest-Ebes) met : "Oude mannenkop", "Vissersboten in de haven"; Deelname Biënnale voor amateurkunstschilders 1994 (org. Elektrabel)

Woonde in de periode 1985-1994 : Manitobalaan 30

134. LAMBERT Hilaire

Loppem, 1933

Dilettant kunstschilder; aquarellen; was beroepshalve ambtenaar bij Stad Oostende

135. LAMBRECHT Jean-Claude

Geboren in Moeskroen.

Fotografisch-realistische voorstellingen van vooral glitterrijke, vrouwelijke, vaak zeer erotisch geladen figuren naakten; ook diervoorstellingen; deelname 5de Salon van Oostendse kunstenaars (2005, Feest- en Kultuurpaleis); gebruikt doorgaans zwart fluweel als drager.

Had tot ca. 2012 een eigen galerie, Vlaanderenstraat 25.

Literatuur. :

De glittermeisjes van J.C. Lambrecht, in: Noordzee-Magazine, 7, 3 juni 1989, p. 63-65.

136. LAMOTE Dirk

Oostende, 1959

Beeldhouwer

Leerling Stedelijke Kunstacademie Oostende (bij P. Perneel), ca. 1988;
deelname aan de tentoonstelling "Beeld en Vorming", Museum voor Schone Kunsten Oostende, 1988;

1998 : 1e prijs provinciale commissie beeldende kunsten;

ontwerp kunstwerk Kasseileggersplein Ichtegem (1998);

laureaat Nationale beeldhouwerswedstrijd 1999 van het August Vermeylenfonds Oostende;
deelname 5de Salon van Oostendse kunstenaars (2005, Feest- en Kultuurpaleis); deelname "Oostends Paviljoen 2014" Venetiaanse Gaanderijen, groepstentoonstelling, 2014)

Literatuur :

Lexicon van West-Vlaamse beeldende kunstenaars, 5.

40 Oostendse kunstenaars (tentoonstellingscat.), Oostende, 2008.

137. LAMOTE Gilbert

Amateurkunstschilder

Deelname aan de 5de Biënnale voor amateurschilders TEVEO te Oostende, Feest- en Kultuurpaleis 1985 met : "Landweg", "West-Vlaamse hoeve" en "Sluizen"

Woonde in 1985 : Broederlijkheidstraat 2

138. LANNOO Nico

Graficus

Brugge, 1960

Opleiding aan het Technisch Atheneum in Brugge (sier- en publiciteitsschilderen, 1975-1978), de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten in Brugge (1978-1981) en de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent (grafische kunsten 1981- ...);

lesgever aan de Stedelijke Kunstacademie in Oostende.

Verzamelingen :

Verzameling Vlaamse Gemeenschap.

Literatuur :

5de Biënnale Beeldend West-Vlaanderen (tentoonstellingscat.), Sint-Baafs-Vijve, 1995.

139. LANOYE Sylvie

Grafica

Ontwierp affiche Paulusfeesten 1992.

140. LAPATTE , Jo

Pseudoniem van kunstenaars Niki Claeys voor haar tekeningen en schilderijen met honden (vanaf 2012).

Atelier in Leffingestraat 135

Tentoonstellingen:

-2012, Oostende, Molen van Stene Dorp

141. LA PIPE (Pseud. van Félix-Philippe Govaert)

Ecouen (F), 1922- Oostende, 2000

Schilderde diverse figuratieve genres in een bonte impressionistische toets; landschappen, marines, bloemen, figuren...; had een befaamde antiekhandel, "La Pipe" in de Madridstraat.

Tentoonstellingen :

-1991, Oostende, Casino-Kursaal

Verzamelingen :

Oostende, Kunstmuseum aan Zee (ex verz. Museum voor Schone Kunsten Oostende.)

Literatuur :

Lexicon van West-Vlaamse beeldende kunstenaars, 3, Brugge, 1994.

142. LARRAS Antoinette

Amateurkunstschilder

Deelname Biënnale voor amateurkunstschilders 1994 (organisatie Elektrabel)

Woonde in 1994 : Ieperstraat 17b

143. LATESTTE Eddy

Hoboken, 1929

Graficus; opleiding aan St. Lukas, Gent;

Afficheontwerper, o.a.: "Grote uitstallingswedstrijd OCTOFER 1955-1956", "Internationaal Sportfestival Oostende, 1956".

144. LATESTTE Willy

1930-1967

Graficus, striptekenaar, tekenfilmanimator

Opleiding aan St. Lukas, Gent; striptekenaar bij uitg. Dupuis.

Strips in "Ons Volkske" : "Vader des Vaderlands" (1957-1958) en "Admiraal de Ruyter (1958)

145. LAURENT Martine

Amateurkunstschilder

Deelname 7de Biënnale voor amateurschilders te Oostende 1989 (Org. Tevewest-Ebes) met : "Ellen"

Woonde in 1989 : Albert I-Promenade 84

146. LAUWERS Jenny

Kunstschilderes

Actief ca. 1964; portretten, figuren, clowns.

Literatuur :

De Zeewacht, mei 1964.

147. LEERMAN Eric

Oostende, 1947

Artistieke fotografie, reisfotografie;
Woont in Oostduinkerke.

Literatuur. :

Lexicon van West-Vlaamse beeldende kunstenaars, 5, Brugge, 1996.

148. LEFEVRE Nicole

Beeldhouwster.

autodidacte;

lid kunstkring Roderick, Oudenburg;
atelier : Lotuslaan 19.

Tentoonstellingen :

-2007, Bredene, C.C. Anto Diez.

-2010, Gistel, Oud Stadhuis (Kunstgroep Kanneblomme).

-2010, Oostende, Molen van Stene.

-2011, Oostende, Molen van Stene.

-2012, Oostende, Molen van Stene.

149. LELEUX Idalie

Amateurkunstschilderes.

Deelname aan de 5de Biënnale voor amateurschilders TEVEO te Oostende, Feest- en Kultuurpaleis
1985 met : "Morgenstond in bos", "Paraplu" en "Ontgoocheling";
Woonde in 1985 : Albert I Promenade 15.

150. LESTAEGHE Christiane

Kunstschilderes, tekenen, ceramiste, papier-maché.

Lid kunstkring De Kanneblomme, Gistel en van Refuzee09;
Atelier : Regenboogpad 10.

Tentoonstellingen :

-2011, Oostende, Molen van Stene Dorp.

-2012, Oostende, Molen van Stene Dorp.

151. LIBIN Herman

Oostende, 1920-2007

Decoratieschilder; schilderde calicots voor de Oostendse bioscopen, decors voor het Bal du Rat Mort en calicots voor politici n.a.v. de verkiezingen.

Opleiding bij Jos. Vande Fackere aan het Hooger Schildersinstituut aan de Guldenvlieslaan in Brugge (ca. 1937-1939).

Tentoonstelling :

-2013, Oostende, Stadsbibliotheek Kris Lambert.

Literatuur :

J. Geuens & R. Benoit, De wonderlijke wereld van pluche & Pellicule. De Geschiedenis van de Oostendse cinema's, Oostende, 2010, p. 255.

152. LIBIN Ronald

Oostende, 1942

Cartoonist-sierkunstenaar.

Geselecteerd voor de Internationale Wereldkartoenaal in Knokke-Heist (1981-1982-1983); nam deel aan diverse cartoonwedstrijden (Yomiuri cartoon contest Tokyo, World cartoon Skopje, Cartoonfestival Amstelveen, VTB Verkeer Antwerpen en deze in Borgheria); individuele tentoonstelling "Bing Kartoens" in Galerij Krekedal in Kortemark; uitgave "Bing Kartoens" (1982); lid van de kartoenenvereniging "Kever"; geselecteerd voor kartoenierviltjes Stella Artois (1983); 1981, 1982 en 1983 : opname in Davidsfondskartoekenboek; pseudoniem : Bing.

Literatuur. :

Lexicon van Westvlaamse beeldende kunstenaars, 6, Brugge, 1997.

153. LIEVENS William

Karikaturist-cartoonist

Illustreerde met cartoons oa. : "Brugse humor in de geneeskunde", "De voetbalzotten", "'t Wit vierkantje" (uitg. Marc Vande Wiele, Brugge), "Vissenhumor".

Meerdere affiches o.a., voor de Oostendse Revues, affiche Opendeur Ibis 1997.

(vervolgt)

OOSTENDE AANWEZIG IN HET FELICIEN ROPS-MUSEUM

door **Ivan VAN HYFTE**

In Namen, partner van “Mons 2015” loopt een parcours langs musea en in de openlucht dat ons een postume ontmoeting geeft tussen de grootste etser van zijn tijd, Félicien ROPS (1833-1898) en kunstenaar, theaterman en schrijver Jan FABRE (° 1958).

De “Pornocrates” versus “Searching for Utopia” (weet u nog de Nieuwpoortse schildpad).

In een herenhuis, hartje oud Namen, vlakbij het geboortehuis van de kunstenaar bevindt zich het Provinciaal Museum Félicien Rops. Het lag voor de hand dat hun permanente collectie niet mocht ontbreken in het project “Facing Time Rops/Fabre”.

Tijdens zijn studies aan de Université Libre de Bruxelles stichtte hij met zijn vriend Charles DE COSTER (1827-1879) in 1856 het satirisch tijdschrift “Uylenspiegel, journal des débats littéraires et politiques”. Daarin staan zijn lithografieën bol van opstandigheid en protest tegen de bourgeoisie en clerus.

De tentoonstelling toont ons het nummer van 18 augustus 1857 met 2 litho’s: “Ostende avec” en “Ostende sans” (inventarisnummers GE 124.1 en GE 125.1).

De karikaturen van Mars, Cham, Daniels-Dubar en Canelle zijn nooit veraf. Allen namen ze de onhandige toerist op de korrel.

Aanbevolen ! Tot 30 augustus 2015.

* * *

EEN WOORDJE UITLEG OVER DE OMSLAGFOTO VAN DE MAAND APRIL

Het schilderij waarmee Joris Houwen poseert is dat dat aan deken BUTAYE cadeau werd gedaan n.a.v. zijn huldiging in het Theater van Oostende in 1958.

Norbert HOSTYN

FOTO OP DE OMSLAG

Café “Tramhuis” op de Nieuwpoortsesteenweg. Thans is daar de pianozaak van Herr Seele gevestigd.